

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי אגודת חב"ד

ספרים חדשים

כתר שם טוב

מאת הבעש"ט
בהוצאת קה"ת

מהדורה חדשה עם פירוש וביאור, מקורות והרחבות, עליידי מערכת 'מעיינותיך'. כרך ראשון, 663 עמ'. טל' 03-9606018.

עץ השדה

מאת הרב יצחק אליהו שטסמן
בהוצאת המחבר

הלכות כל תשחית, קציצת אילנות וביזוי אוכל, עם התייחסות להיבטים מעשיים בימינו - איבוד שיירי מזון, השלכת חפצים לאשפה ועוד. 606 עמ'. טל' 02-5710965.

התוועדות

מאת הרב עדין אבן ישראל
בהוצאת ספריית מעיינותיך

ארבעים פרקים מהתוועדותיו של הרב עם תלמידיו, בחן, בהומור, בחום ובטעם חסידי מקורי. 278 עמ'. טל' 077-3220338 או באתר: Mbook.co.il.

חזון למועד

מאת הרב יחזקאל סופר
בהוצאת חזק

מאמרי הגות על מועדי ישראל, שאובים ממקורות החסידות, בסגנונו המיוחד של המחבר. 240 עמ'. טל' 08-8502771.

זמני השבוע

ניווט	דטויט	מיאמי	לוס אנג'לס
4:20	4:51	5:22	4:36
5:24	5:57	6:18	5:35

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף יצחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על ידי: המרכז לעזרי שליחות

ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 972-73-2480711 • פקס' 972-3-9606169

www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

מודעות: טל' 3166532 • דוא"ל: m3166532@gmail.com

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

זה אנחנו, לא העולם

השינוי צריך להתחולל אצלנו, בתודעה העצמית שלנו. דיי להיות שק החבטות של העולם. דיי לאפשר לעולם להתערב בהחלטותיה של מדינה ריבונית

אור החנוכה מול הבית הלבן בושינגטון. להיות נחושים וה' יהיה בעזרנו

התגובה הראויה על החלטת מועצת הביטחון של האו"ם אינה זעקות שבר על צביעור תו של העולם. הבעיה אינה העולם, אלא המדיניות שלנו. הרגלנו את העור לם שאנחנו מתאמצים מאוד לרצות אותו, גם במחיר פגיעה באינטרסים החיוניים שלנו. את הרפיסות הזאת צריך לשנות מן היסוד.

בבוקר יום הכיפורים תשל"ד, 1973, כשכבר היה ברור שמצרים וסוריה יפתחו בשעות הקרובות במתקפה על ישראל, דנה הממשלה בבקשת הרמטכ"ל להנחית מתקפת מנע.

הטייסים כבר ישבו מוכנים במטוסים. אבל ראשת הממשלה החליטה שלא לבצע את הפעולה. אסור, אמרה, שהעולם יטען שאנחנו פתחנו במלחמה. המחיר הנורא ידוע לכול.

התחשבות ומחירה

כמה שנים קודם לכן, בקיץ תשל"ל, 1970, הובילו האמריקנים מהלך של הפסקת אש בין ישראל למצרים. ההסכם קבע כי שום צד לא ישנה את המצב בשטח. יומיים לאחר מכן הבחינה ישראל כי המצרים מפרים בבוטות את ההסכם ומקדמים סוללות טילים לכיוון תעלת סואץ.

במקום לתקוף מיד את הסוללות ולהגיב בנחרצות על ההפרה, פנתה ישראל בתלונה אל ארצות הברית. זו התכחשה בתחילה לעובדות וטענה שאין הוכחות כי אכן קודמו הטיילים. רק כעבור זמן הודתה שאכן מצרים מפרה את ההסכם, אבל לחצה על ישראל להבליג. את המחיר שילמו טייסינו במלחמת יום הכיפורים.

ערב מלחמת ששת הימים. מצרים חוסמת את מצרי טיראן למעבר ספינות ישראליות. ישראל דורשת מארה"ב לממש את הערבות שנתנה לחופש השיט, אחרי מבצע סיני. בממשל טוענים שהם "לא מוצאים את המסמך". המדינה היהודית הקטנה מוצאת את עצמה לבדה, מול שבעה צבאות ערב המצחצחים חרבות נגדה ומול עולם אדיש. אלא שהפעם, בחסדי ה', מתקבלת החלטה לפתוח במתקפת מנע, ובתוך

שישה ימים מתחולל הנס של הניצחון האדיר.

פעם אחר פעם נוכחנו כי העולם לא יתייצב לימינו. מה עשה העולם כדי לממש את החלטות האו"ם באשר ללבנון? ההחלטות מופרות ברגל גסה בידי הסורים וחזבאללה - והעולם שותק. אבל אם אנחנו נקום ונעשה מעשה כדי להגן על ביטחוננו - העולם יצא מגדרו כדי לגנות ולמחות.

כללי המשחק השתנו

השינוי צריך להתחולל אצלנו, בתודעה העצמית שלנו. דיי להיות שק החבטות של העולם. דיי לאפשר לעולם כולו להתערב בהחלטותיה של מדינה ריבונית. דיי לכספים האדירים של האיחוד האירופי הזורמים לגופים שנועדו לקעקע את ערכיה של המדינה היהודית.

לא צריך להודיע הודעות ולהצהיר הצהרות, אלא פשוט להפסיק להתחשב באומות העולם בכל הקשור לצרכים החיוניים שלנו. יש להדוף כל מעורבות כזאת על הסף, ותחת זאת להחליט החלטות מעשיות המבטאות את מימוש הריבונות הישראלית בשטח.

אם נהיה נחושים, העולם יקלוט מהר מאוד שכללי המשחק השתנו, והוא יתאים את עצמו לכללים החדשים. העולם פרגמטי. הוא לוחץ במקום שבו נרצה כי אפשר ללחוץ. הגיע הזמן שהעולם יקלוט כי איננו לחיצים עוד ושהפסקנו לקבל ממנו הוראות, וה' יהיה בעזרנו.

האור מול מחסום ומרחק

סור מרע ועשה טוב

שני השלבים האלה היו בנס חנוכה. תחילה עסקו בסילוק החושך הממשי, החוסם את האור – המלחמה ביוונים. אחרי שניצחו החשמונאים את היוונים וסילקו אותם, ניגשו להדליק את מנורת המקדש, כדי להתמודד עם החשכה הנובעת מריחוק הקדושה. רמז לזה טמון בהלכה שיש להדליק את החנוכייה "משתשקע החמה" דווקא, כשהחושך הוא בבחינת 'העדר האור', ולא באישון לילה, כאשר החושך נעשה עב וסמיק.

זה תהליך העבודה הפנימית של האדם: סור מרע ועשה טוב. תחילה יש לבטל את ההתנגדות, ואחר-כך להחזיר אור וקדושה. וכמו בחנוכה, לאחר הניצחון במלחמה התאפשר להאיר גם את רשות הרבים, ואפילו את המרידה שהיא מייצגת (עד שתכלה רגל מן השוק – רגלא דתרמודאי" – מורדת), כך בעבודה הפנימית, על-ידי מיגור הרע הפנימי יכולים לבטל גם את הרע שבעולם.

(תורת מנחם, כרך נה, עמ' 96)

גם בדברי הרשות עצמם יש שני סוגים. יש דברים שהם 'מכשירי מצווה', המסייעים לקיום המצווה. אך יש דברים שאינם קשורים כלל למצווה, ועם זה אין הם אסורים. למשל, יש בהמות הראויות לעלות לקרבן על המזבח, ויש חיות טהורות וכשרות שמותר לאכול אותן, אך אין להקריבן.

שני סוגי חושך

גם בחושך עצמו יש שני סוגים. יש דיון אם חושך הוא מציאות ממשית, או אינו אלא העדר אור. תורת החסידות גורסת ששתי הדעות אמת הן: יש שני סוגי חושך. יש חושך שאין בו ממש, וכל מציאותו העדר אור; ויש חושך מהסוג ששרר במצרים במכת חושך, ועליו נאמר "וַיִּמָּשׁ חוֹשֶׁךְ" – חושך שאפשר למשוש בידים.

כאשר מבקשים להאיר מרחב חשוך יש לדעת באיזה חושך מדובר. אם זה חושך ממשי, המשתייך ל'דברים האסורים', לא דיי בהארת אור, אלא יש לסלק את החושך, מכיוון שבכוחו לחסום את האור. ואולם חושך שכל מהותו העדר אור, אפשר לסלק על-ידי הדלקת האור.

האור הוא המוטיב המרכזי של חנוכה. התכונה הבולטת באור היא התפשטותו במרחב. אין צורך באור גדול דווקא, כדוגמת מדורה או אבוקה, אלא גם אור קטן משפיע על סביבתו, ואף נראה למרחקים. אמנם יש הבדלים בעוצמת האור, אך העיקרון שווה.

ועם זה, כוחו של האור בדחיקת החושך עלול להתקל במחסום. אם יש גוף החוסם את התפשטותו של האור, כמו "ענן עב וחשוך", בכוחו להבדיל גם "בין השמש לארץ ולדרים עליה".

אסור או מותר

הדברים האלה קיימים גם בעבודת האדם. יהודי נדרש להאיר את העולם, וכאן הוא עלול להתקל בשני סוגי התמודדות: 'מרחק' ו'מחסום'. 'מרחק' מייצג את דברי הרשות. אלה אינם דברים האסורים על-פי התורה, אולם הם מרוחקים מן הקדושה. לעומת זה, 'מחסום' מייצג את הדברים האסורים, המנוגדים לקדושה.

אמרת השבוע

ההכנה היא העיקר

רבי ירחמיאל-ישראל-יצחק מאלכסנדר, בעל 'שמח ישראל', לא הרשה לחסידיו להיכנס לחדרו בעת הדלקת נרות החנוכה. אחד מחסידיו השתוקק מאוד לראות כיצד רבו מדליק את הנרות, ויום אחד הסתתר בארון שבחדר ומשם צפה בעבודת הקודש. הוא ראה כי קודם ההדלקה בערו פניו של הצדיק כלפידים ושעה ארוכה הכין את עצמו לקיום המצווה, אולם ההדלקה עצמה הייתה בפשטות.

למחרת ניגש אליו פתאום הרבי ואמר לו: "ההתעוררות שהאדם זוכה לה בשעת קיום המצווה באה מלמעלה. חובת האדם היא להכין את נפשו קודם קיום המצווה, ולהבעיר את לבו לעבודת הבורא".

פתגם חסידי

"בחנוכה מתחיל לנבוע שפע בהיר חדש על נשמות ישראל, ולכן מדליקים את נרות החנוכה, שהם מייצגי הבהירות, רמז לבהירות המאירה בימים האלה" (רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב)

יוסף | מאת הרב אליעזר ברוד, רב כרמי יוסף

מן המעיין

שם יהודי

"ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח" (בראשית מא,מה). פרעה שינה את שמו של יוסף מפני שלא רצה לידו אדם בעל שם יהודי, אבל יוסף לא קיבל זאת, כפי שנאמר בפסוק: "ויצא יוסף על ארץ מצרים"; הוא הוסיף להיקרא בשמו היהודי, והשם 'צפנת פענח' לא נזכר עוד.

(ילקוט דוד)

משביר בעצמו

"ויוסף הוא השליט... הוא המשביר" (בראשית מב,ו). יוסף לא הלך בדרכם של מנהיגים מסוימים, שבהתמנותם לתפקיד הם מתיישבים בראש באפס מעשה ומסובבים עצמם במחנה של שמשים ומשרתים. לא כך נהג יוסף, אלא הוא עצמו 'השליט' והוא עצמו 'המשביר'.

(רבי משה-לייב מסאסוב)

גם בשעת הצלחה

"וייהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח" (בראשית לט,ד). יוסף הוסיף להיות קרוב אל הקב"ה גם כשהיה טוב לו, גם כשהיה איש מצליח.

(רבי בונם מפשיסחה)

נהג בחכמה

"יעשה פרעה ויפקד פקידים" (בראשית מא,לד). יוסף נהג בחכמה – את המשימה להחרים תבואה מבני העם הועיד לפרעה – "יעשה פרעה

ויפקד פקידים": יעשה הוא לעצמו שונאים בקרב העם; ואילו את חלוקת התבואה לאחר מכן נטל לעצמו.

(אמרי שפר)

מדרגה בלתי-מושגת

"ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו" (בראשית מד,ח). "והם לא הכירוהו" – לאחים לא היו הכרה והשגה במדרגתו הנעלית של יוסף.

(אדמו"ר הזקן)

מקור הטעות

השבטים בחרו להיות רועי צאן, כדי שטרדות העולם לא יפריעו להם מביטולם ודבקותם באלוקות. הם לא שיערו שאפשר להיות בבחינת 'מרכבה' לאלוקות, גם בשעה שבחיצוניות טרודים כל-כך בענייני העולם. לכן טעו ביוסף אחיהם וחשבו שהוא מצרי.

(תורת חיים)

ראיית נשיא

חז"ל אמרו (חגיגה טז) "כל המסתכל בשלושה דברים עיניו כהות – בקשת, בנשיא ובכוהנים". נמצא אפוא שלשבטים היה אסור להסתכל בפני יוסף, שהיה נשיא, בראייה והבטה חזקה. לכן "לא הכירוהו".

(הרבי מליובאוויטש)

קנקן השמן

בביתו של הרב ישראל גליס, איש ירושלים, שמור קנקן פח, שקיבל מסבו. מדי שנה, בימי החנוכה, הקנקן הזה מוצב על השולחן, והרב גליס מספר את סיפורו:

השנה שנת תש"ח. בכ"ט בנובמבר התקבלה החלטת האו"ם על סיום המנדט הבריטי ותכנית חלוקתה של ארץ ישראל. הערבים הגיבו במהומות דמים בכל רחבי הארץ, ובכלל זה בירושלים. העיר העתיקה הייתה נצורה. תושביה היהודים היו שרויים בפחד גדול, נתונים למחסור ולרעב.

השוק הערבי, שאך אתמול המה מלקוחות יהודים, היה שמם עתה. אחת לזמן מה הופיע משוריין בריטי שנשא תרופות ומצרכי מזון מהעיר החדשה בעבור היהודים הנצורים. מדי פעם בפעם הצליחו כמה יהודים אמיצים לפרוץ לחנויות הנטושות ולהשיג מעט מזון, אולם לא היה בקומץ הזה כדי להדביר את הרעב הגדול.

ר' יונה לבל, חסיד ברסלב נלהב, התגנב אל מאחורי ארון הקודש, ושלה מבטים חטופים לאחור. רק כשהיה בטוח שאין עין מבחינה בו, הוציא בזהירות מכיס מעילו את הצנצנת הקטנה. בזהירות קירב אל פיה קנקן פח, ובתנועה זזה הריק את תכולת הצנצנת אל הקנקן.

קילוח דק של שמן נמזג אל הקנקן והעלה את מפלס השמן בעוד כמה סנטימטרים. ר' יונה ניער את הצנצנת, לוודא ששום טיפה יקרה מפה לא תלך לאיבוד. לבסוף הביט בעיניים בורקות בקנקן המתמלא, והחזירו למקום מחבואו.

ר' יונה נמנה עם שומרי נר התמיד שדלק בבית הכנסת של החסידות בעיר העתיקה. תמיד דאג לנרות שיאירו את המקדש מעט, ויאפשרו למתפללים לשפוך את תפילתם לפני ריבון העולמים.

כאשר תם מלאי השמן בבית הכנסת החל ר' יונה להביא שמן מביתו. זה היה מעשה שאינו מובן מאליו. ביתו היה מבורך בילדים רכים, ובעת מצוקה שכזאת השמן היה מצרך חיוני. אבל ר' יונה היה קרוץ מחומר אחר. בזמן שהכול תהו כיצד לשרוד ולעבור את היום, ר' יונה חשב קדימה. חנוכה מתקרבת. יש להיערך למצוות הדלקת נרות חנוכה.

ר' יונה החל לאגור טיפות שמן.

עמידתו של העם היהודי מול רודפיו. ימי החנוכה הגיעו. בכל בתי העיר העתיקה הוציאו את החנוכיות, מירקו והבריקו אותן, אך במקום למלא אותן בשמן – זלגו עליהן דמעות. גם כך היו הכול מזי רעב, ומי הרשה לעצמו לחלום על 'מותרות' כמו שמן

בהתמדה אסף טיפה ועוד טיפה, והטמין את הנוזל היקר במקום סתר מאחורי ארון הקודש. ככל שהחריפה המתיוחה התכנסו היהודים בבית הכנסת לתפילה, לשאוב נוחם ואמונה. הם הביטו בנר התמיד, שעליו השגיח ר' יונה כעל בבת עינו, ואורו הקטן סימל בעיניהם את כוח

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

מעלתו של יהודי

בשבת חנוכה תשמ"ה (התועדויות תשמ"ה כרך ב, עמ' 953) השמיע הרבי מליובאוויטש שיחה ארוכה על מעלתם הנפלאה של בני ישראל, על פי הפסרת חנוכה (מזכריה ד,ב): "כאשר מדברים על הפעולה עם היהודים שנמצאים לעת עתה 'בחוך', יש מי שטוען: הייתכן לתבוע מיהודי לצאת מד' אמותיו, ד' אמות של קדושה, כדי לפעול עם יהודים הנמצאים 'בחוך' – מה לו ולאותם יהודים הנמצאים 'בחוך', ובפרט כאשר הוא רואה שהם לבושים 'בגדים צואים'!?"

"בהפטרות מסופר, שכאשר השטן בא לקטר על יהודים, אזי 'ויאמר ה' אל השטן, יגער ה' בך השטן: הייתכן לקטר על יהודי – הלוא זה אוד מוצל מאש! ובימינו אלה, לאחר כל הגזרות וההשמדות וכו' שהיו בדור הזה, הרי כל אחד ואחת מישראל הוא 'אוד מוצל מאש'!"

המלאכים ינקו

אבל מה התשובה על עצם הטענה, "הרי בכל זאת רואה הוא שיהודים אלו לבושים 'בגדים צואים'!?" הנה על זה אומרים בהמשך ההפטרות – 'ויען ויאמר אל העומדים לפניו לאמור, הסיירו הבגדים הצואים מעליו, ויאמר אליו, ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות', 'וישימו הצניף הטהור על ראשו: לקב"ה יש מספיק מלאכים, שהם מסירים את 'הבגדים הצואים' ומלבישים את כל אחד ואחת מישראל ב'מחלצות' וב'צניף טהור', ואין זה עניין שלך!

"ועד שהנביא מעיד ואומר 'ראיתי והנה מנורת זהב כולה', כלומר, כל בני ישראל הם במעמד ומצב של 'מנורת זהב!' אין יהודים שהם 'בחוך' (חוך לכלל ישראל) חס ושלום, אלא 'מנורת זהב כולה'!"

והרבי מסכם: "מההפטרות הנ"ל למדים את גודל מעלתו של כל אחד ואחת מישראל, שכן מבלי הבט על מעמדו ומצבו בחיצוניות ובגלוי, הרי לאמיתתם של דברים מעיד עליו הנביא ש'מנורת זהב כולה'! ומזה מובן גודל ההכרח בכללות הפעולה של נרות החנוכה, להאיר על פתח ביתו מבחוץ – שהאיל וכל אחד ואחת מישראל, גם מי שבחיצוניות ובגלוי נמצא 'בחוך', מציאותו האמיתית היא 'מנורת זהב כולה' – הרי פשיטא שאסור לשכוח אותו חס ושלום (ועל אחת כמה וכמה שלא לדבר עליו סרה חס ושלום), אלא צריכים לעשות את כל הפעולות ולהשתדל ככל האפשר שגם הוא יתחיל להאיר באור תורה של נר מצווה ותורה אור, כך שגם בגלוי ובחיצוניות יוכלו לראות את מציאותו האמיתית – 'מנורת זהב כולה'."

הכשרת הכלי

בהזדמנות נוספת (שבת חנוכה תשמ"ז, התועדויות תשמ"ז כרך ב, עמ' 142) עמד הרבי על סדר ההפטרות שקוראים בחנוכה (כאשר יש בחנוכה שתי שבתות): תחילה קוראים על מנורת זכריה, "מנורת זהב כולה וגולה על ראשה, ושבעה נרותיה עליה" – מנורה דולקת ומאירה, ובשבת הבאה קוראים על עשיית המנורות על ידי חירם, בימי שלמה המלך. הלוא ראוי היה שהסדר יהיה הפוך – תחילה יקראו את ההפטרות על עשיית המנורות, ואחר כך את ההפטרות על המנורה המאירה והדולקת!?

נקודת הדברים היא: יש מעלה בנר מאיר, אך יש מעלה גדולה יותר בהפיכת החושך עצמו לכלי ראוי לגילוי האור. ומכאן הוראה לעבודה בקירוב לבם של יהודים לקב"ה: "כאשר מדליקים את נר ה' נשמת אדם, של היהודי הנמצא במקום ה'חוצה'... אזי מודגשת מעלת האור, יתרון האור כו'. אולם כאשר ניגשים ליהודי שנמצא במקום ה'חוצה', ואומרים לו: שמע נא, אתה יהודי ואני יהודי, בוא ונדבר כו' – הרי אף-על-פי שפעולה זו אינה אלא עשיית והכנת הכלי בלבד, יש בזה עניין עמוק – החידוש במקום החושך (שנעשה כלי מוכשר כו')."

לחנוכייה? לפחות נביט בחנוכייה, אמרו הורים לילדים, וניזכר בנס חנוכה. נתפלל שנוכה גם אנו, בימים ההם בזמן הזה, לניצחון המעטים על הרבים.

אם בתחילה ניקרו הספקות בלבו של ר' יונה – אם לא עדיף שישמש בשמן הזה כדי להחיות את נפש ילדיו – הרי שכל שקרבו ימי החנוכה הרגיש שעשה את הדבר הנכון. "מה – אנו ומה חיינו אל מול אורה של מנורת החנוכה!", לחשו שפתיו.

בערב חנוכה הזדרז ר' יונה לטבול ולהיטהר, ומיד מיהר למרק את החנוכייה שיעמיד הערב בבית הכנסת, נר ראשון של חנוכה. פניו קרנו באור יקרות. שמחה הייתה נסוכה עליהן. המתפללים הביטו בו בתימהון. בלבם תהו אם לא השתבשה עליו דעתו. על מה השמחה?

לפני תפילת מנחה הציב ר' יונה את החנוכייה במקומה הקבוע. כשנסתיימה התפילה שרתה אווירה עגומה בחלל בית הכנסת. בימים כתיקונם הלכו הכול לבתיהם בצעדי ריקוד קלילים, כינסו את בני הבית, ובחגיגות הדליקו את האור בחנוכיות. עתה אין אור ואין הדלקה, אין שמחה ואין חגיגה. בראשים מורכנים ביקשו המתפללים להתפזר איש-איש לביתו.

"עצרו!", נשמע קולו של ר' יונה. "הבה נדליק את הנר הראשון של חנוכה!"

עוד בטרם הספיקו המתפללים לפצות את פיהם, כבר נחפז ר' יונה אל מאחורי ארון הקודש וכעבור רגע הגיח משם ובידו קנקן השמן. פניו להטו. "ניגש להדלקה", אמר בחגיגות, ומיהר למזוג את השמן לתוך החנוכייה. בלבו נשא תפילה: "ריבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי זאת, אלא לכבודך; להצית מעט אורה בנפשות החשוכות של העיר הנצורה!"

ר' יונה כיבד את רבי אברהם שטרנהרץ, מזקני חסידי ברסלב, בהדלקת הנר הראשון. השמועה על החנוכייה של בית הכנסת ברסלב עברה מפה לאוזן. בתוך זמן קצר התמלא המקום יהודים משתאים, שביקשו לחזות בפלא כמו עיניהם. שירת 'הנרות הללו' פרצה באחת מפיות כולם, שירה רמה, חגיגית, שהרגינה את הלבבות וסחפה את הלבבות הדוויים.

בכל שמונת ערבי החנוכה הודלקה החנוכייה בבית הכנסת. האור שקרן ממנה האיר את הלבבות במשך כל הַג ונטע אמונה וביטחון בישועת ה'.

(תודה לרב ישראל גליס)

הנרות הזעירים שגברו על הנאצים

אחרי פטירת אביו. "במהלך השבעה", הוא משחזר, "כשהעלינו את דמותו, הוצאנו את החנוכייה המיניאטורית ונחשפנו לסיפורה המדהים. לאבא היו ידי אמן. את החנוכייה יצר בעת שהייתו בגטו לודז', לקראת גלותו למקום בלתי-נודע".

מלאכת מחשבת

הרב יהודה-אריה הבין כי לפניו עוד תלאות ונדודים. "לאבא היה ברור שלא יוכל לשאת עמו חנוכייה רגילה, והחליט ליצור חנוכייה זעירה, שתשמש אותו גם בחושך הגדול", מסביר הבן. כך נוצרה החנוכייה המיניאטורית, שמלאכי החבלה לא הצליחו למצוא אותה. ביצירה הזו, שגודלה פחות מכרטיס אשראי, הצליח להכניס את כל הפריטים הדרושים להדלקה: בתי נר ומכסים, פתילות ובקבוקון זעיר לחומר בערה. את הפתילות הכין מהפיג'מה שלבש, ולהדלקה השתמש במרגרינה שקיבל.

הדלקה אחרונה באנייה

בקופסה הקטנה הזו השחיל גם מלקחיים זעירים, כדי להיטיב את הנרות. בדרך מתוחכמת אפשר לפתוח את בתי הנר המקופלים, והנה החנוכייה מוכנה להדלקת נרות החנוכה.

במבט ראשון זה נראָה דגם מיניאטורי של ספר, אבל כשפותחים אותו מתגלה לפניך אוצר מדהים של מסירות נפש וגבורה יהודית. סרטון הווידאו של החנוכייה ההיסטורית הופץ בשנים האחרונות, אך מי האיש שמאחוריה?

לאחר מלאכת איתור, הגענו אל הרב יעקב בלקובסקי מחיפה, בנו של גיבור הסיפור, הרב יהודה-אריה בלקובסקי, ניצול שואה, שהלך לעולמו לפני שלושים שנה.

לא דיברו

כשהנר הראשון של חנוכה מרצד בביתו במוצאי השבת האחרונה שיתף אותו הרב יעקב (64) בסיפור החנוכייה של אביו. הרב יעקב התחנך בילדותו במוסד 'פרחי אהרן' בקריית שמואל ולאחר מכן למד בישיבת מרכז הרב. לימים שב לישיבה בקריית שמואל, כדי להעמיד תלמידים.

"אבא נולד בפולין ועבר את כל שנות השואה", הוא מספר. "חיינו ניצלו בניסי ניסים פעם אחר פעם. הוא סיפר לנו איך שמר מצוות בימי המשטר הנאצי. למשל, איך השיג חיטים בגטו לאפיית מצה. אבל על החנוכייה הזאת מעולם לא סיפר. ידענו שהיא קיימת בבית, אבל משום מה לא דיברנו עליה".

לסיפורה המופלא של החנוכייה התוודע רק

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

האור כבה והנרות דולקים

שאלה: כבה האור בליל שבת ועדיין נרות החנוכה דולקים ומאירים את החדר. מותר להשתמש באור זה?

תשובה: בנוסח 'הנרות הללו', שמקורו במסכת סופרים, אנו אומרים: "הנרות הללו קודש הם, ואין לנו רשות להשתמש בהן אלא לראותן בלבד". לעומת זה, בתלמוד מופיע הטיעון "וכי נר - קדושה יש בה?!". מקצת הפוסקים הזכירו להלכה את קדושת מנורת המקדש כאחד המקורות לאיסור ההנאה מנר חנוכה, כלהלן.

הנה כמה מהסיבות שהזכירו לאיסור: (א) מכיוון שתיקנו את נר חנוכה על הס שנעשה במנורת המקדש, דינו כמנורה זו, האסורה בשימוש. (ב) מי שהכין את השמן לחנוכייה הקצה אותו למצוותו (כמו גוי סוכה והדס של מצווה) ואסור לינות ממנו. (ג) כדי שיהיה ניכר שהוא נר מצווה ולא נר למאור רגיל. (ד) משום ביזוי מצווה.

הרב יעקב בלקובסקי והחנוכייה המיניאטורית של אביו (צילום: גנזך קידוש השם)

את החנוכייה יצר מכסף טהור. הרב יהודה-אריה הצליח להבריח את החנוכייה מן הגטו המתחסל, בדרכו אל מחנות ההשמדה. גם שם זכה לקיים במסירות נפש את המצווה. הוא לקח את החנוכייה לכל מקום, וזכה לעלות עמה לארץ הקודש.

הפעם האחרונה שדלקו נרות בחנוכייה הייתה באנייה, בדרכו לארץ ישראל, אולם שלהבות האמונה מוסיפות לדלוק בה גם היום, כשהיא נודדת בהרצאות ברחבי הארץ ומעוררת את לב הציבור.

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציין' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציין' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

איסור זה חל על כל נרות חנוכה (אף שעיקר המצווה נר אחד), וגם על חנוכייה שמדליקים בה משום מנהג (כמו בבית הכנסת. ויש שכתבו שראוי לנהוג כך אפילו בנרות שמדליקים שם בשחרית). האיסור חל גם על צורך של מצווה, כגון להתפלל או ללמוד תורה לאור הנרות. למעשה, אין משתמשים לאור הנרות גם לאחר שעבר זמן ההדלקה (חצי שעה).

לכן נוהגים להדליק עוד נר לצד הנרות, או להניח שם את ה'שמש', כדי שאם ישתמשו, זה יהיה לאורו. ויש להניחו גבוה או רחוק מעט מכל הנרות, לעשות היכר לדבר. אך לכתחילה גם אז אין להשתמש לאור החנוכייה. וכשיש תאורה אחרת בחדר, מותר.

אם כבה האור הרגיל בחדר, מותר ללכת לאור נרות החנוכה, שאין זה נחשב 'שימוש', אולם לאכול או לקרוא וכדומה לאור נרות החנוכה - אסור.

מקורות: שבת כבא. מס' סופרים פ"ב. טושו"ע סי' תרעג ס"א ונו"כ. נטעני גבריאל הל' חנוכה פל"ו. מצות נר איש וביתו סי' ט, וש"נ. לקוטי שיחות ה' 457. שדי חמד, אסיפת דינים מערכת חנוכה ס"ט. אנציקלופדיה תלמודית, ערך 'חנכה' (סעיף יא), כרך טז עמ' שלז.

לקרוא ולדעת

הספר שפותח לפניכם צוהר אל ימות המשיח ומשיב על כל השאלות:

- מהי הגאולה? • מה יעשה המשיח?
  - כיצד יתגלה? • ומה יקרה עם הופעתו?
- לשון בהירה | 368 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020

יופי של סיפורים

שני כרכים של 'צדיקים למופת', מבחר מסיפורי 'שיחת השבוע'

סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל העדות

סיפורים שנוטעים יראת שמים, אמונת צדיקים ומידות טובות

טל' 1-718-6041020

